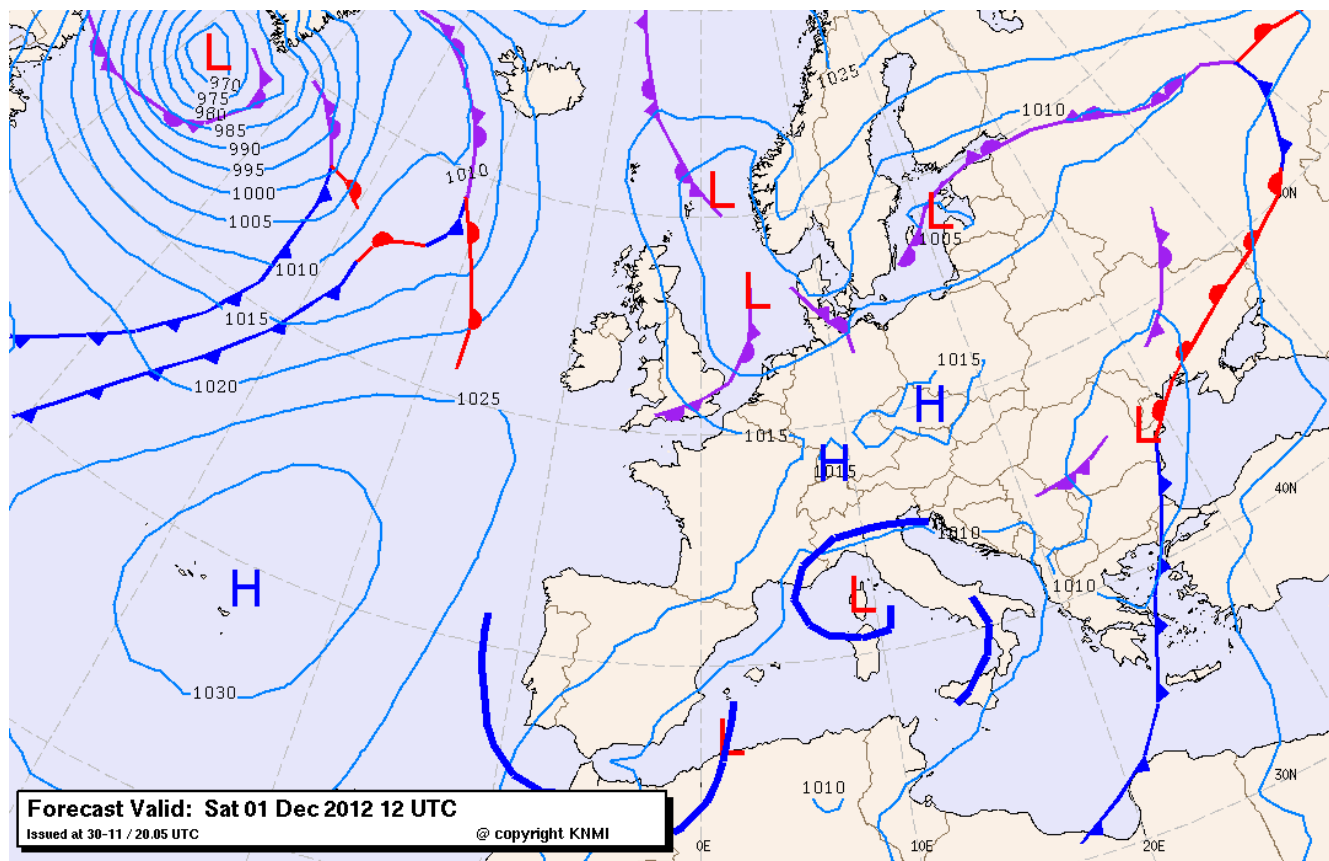

Het weer van 1 december 2012

Zonnig en droog, koel, weinig wind uit het zuidwesten, later bewolking en neerslag

Rustig weer met een zonnetje: het lagedrukgebied boven de Noordzee is zo goed als opgelost. Een hogedrukgebied boven Zwitserland versterkt dit effect nog. We zien occlusiefrenten, waarvan er 1 ons in de loop van de middag of vanavond passeert. Merk de geringe gradiëntkrachten op. Lammert stuurde verleden week een kaartje waarop je kon zien hoe dicht de isobaren bijeen liggen als je zo'n storm hebt. Normaal is het verschil tussen 2 lijnen 5 hPa (hectoPascal, vroeger 'millibar').

Het KNMI vindt er dit van: vooral ten noorden van de grote rivieren vallen enkele buien. In het uiterste zuidwesten komt mist voor, terwijl in het zuidoosten en oosten veel bewolking aanwezig is. Vanmiddag en vanavond trekt van het westen uit een regengebied over het land, in het oosten valt mogelijk natte sneeuw. Daarna volgen buien, in de kustgebieden mogelijk met hagel en/of onweer, in het oosten met natte sneeuw. De temperatuur ligt tussen circa 3 graden bij aanhoudende lage bewolking en 7 graden langs de westkust. De wind is matig uit het zuidwesten, **aan de kust draait de wind in de avond naar noordwest** en neemt toe naar vrij krachtig tot krachtig.

Over de door het KNMI voorspelde noordwestenwind volgt nog een vraag.

Vragen bij les 34 – hoofdstuk 12 – de korenmolen

Lezen H12 vanaf 12.5.2 tot eind

1. Welke zeilvoering zou je verwachten op een onbelaste korenmolen met een stelling, vandaag, om 13.00 uur? Vertel in het bijzonder iets over de verdeling van het zeil over de enden. Welke gevaren zie je aan de hand van het weerbeeld?
2. De wind zou vanavond volgens het KNMI naar het noordwesten draaien en in kracht toenemen. Leg uit wat er dan gaat gebeuren en hoe dat tot die windverandering leidt.
3. Waarom mag degene die opzeilt altijd als enige de vang bedienen?
4. Een stelling: “Je kunt prima zonder jager aan je looper”. Bespreek de stelling in de groep.
5. Wat is goed: een rijke looper en een arme ligger, een arme looper en een rijke ligger, of alleen een arme looper? Of is er zelfs nog een andere ‘arm/rijk’ combinatie die je op de molen zou willen?
6. Een mulder heeft zijn eerste zak volgemalen. Er is nog meer graan op de molen en dus moet hij een nieuwe zak aanhaken. Hij vangt de molen, knoopt de zak dicht en hangt een nieuwe aan de haakjes. Dan trekt hij de vang weer los. Klopt het zo of vergeet hij nog iets?
7. Wat is juist: 1) de molen draait sneller dus moet ik lichten 2) de molen draait sneller dus moet ik bijhouden?
8. Wat is groter: een wolfje of een dertiender?
9. Kerven en uitslagen – wat is van steen gemaakt: de kerf of de uitslag?
10. Het luiwerk in Bourtange wijkt af van wat te doen gebruikelijk is bij standerdmolens. Wie weet hoe dat zit in Bourtange?
11. Kun je met een kammenluiwerk ook afschieten?

Antwoorden bij de vragen over het huiswerk

Lezen H12 vanaf 12.5.2 tot eind.

1. Welke zeilvoering zou je verwachten op een onbelaste korenmolen met een stelling, vandaag, om 13.00 uur? Vertel in het bijzonder iets over de verdeling van het zeil over de enden. Welke gevaren zie je aan de hand van het weerbeeld?

Vier vollen en dan maar hopen dat hij rond komt. Als de bewolking toeneemt dan zwichten naar vier lange halve. Het gaat dan regenen, mogelijk (nat) sneeuwen. Op de Entreprise, waar we vandaag zijn, is het op de stelling dan mogelijk glad. Hetzelfde geldt voor het gevluucht.

2. De wind zou vanavond volgens het KNMI naar het noordwesten draaien en in kracht toenemen. Leg uit wat er dan gaat gebeuren en hoe dat tot die windverandering leidt.

Het lagedrukgebied trekt van zuidwest door naar noordoost en we komen dus in de achterkant van de depressie terecht. De wind trekt dan aan. Ze gaat van het zuidwesten naar west naar noordwest tot mogelijk zelfs noord (ruimt dus). De wind wordt krachtiger, de isobaren liggen aan de achterkant van de depressie dichter bij elkaar (de luchtdrukverschillen zijn over een kortere afstand hoger).

3. Waarom mag degene die opzeilt altijd als enige de vang bedienen?

Om te voorkomen dat iemand anders de vang licht en er dan gevaarlijke situaties kunnen ontstaan.

4. Een stelling: “Je kunt prima zonder jager aan je looper”. Bespreek de stelling in de groep.

De jager is een meestal van leer gemaakt flapje wat aan de looper is bevestigd en wat het meel over de meelring naar de naar de uitloop jaagt. Je zou inderdaad zonder jager kunnen, maar dan moet je wel de kuip steeds uit elkaar halen en schoonmaken na elke maaldag. Nu hoeft je dat minder vaak (pas op: minder vaak, niet nooit!) te doen.

5. Wat is goed: een rijke looper en een arme ligger, een arme looper en een rijke ligger, of alleen een arme looper? Of is er zelfs nog een andere ‘arm/rijk’ combinatie die je op de molen zou willen?

*De ‘rijkheid’ van een steen is relatief ten opzichte van een goed gebilde steen. In het cursusmateriaal wordt daar aardig mee gehannest en werkt men zo te lezen met 2 referenties door elkaar heen: soms neemt men de goed gebilde steen als uitgangspunt, soms twee platte stenen. **Een goed gebilde looper heeft in het midden wat minder steen en aan de randen dus wat meer. Een goed gebilde ligger is vrijwel vlak.** Denk maar aan een bolhoed als je een sterk overdreven weergave van looper (de bol) en ligger (de rand) wilt onthouden. Als je de (foute) situatie van twee platte stenen als referentiepunt neemt dan zou alleen de looper ‘arm’ moeten zijn.*

6. Een mulder heeft zijn eerste zak volgemalen. Er is nog meer graan op de molen en dus moet hij een nieuwe zak aanhaken. Hij vangt de molen, knoopt de zak dicht en hangt een nieuwe aan de haakjes. Dan trekt hij de vang weer los. Klopt het zo of vergeet hij nog iets?

Hij vergeet inderdaad iets: er is een scheiplank die je in de meelpijp kunt steken. Zo kun je gewoon doormalen en toch de zakken verwisselen. Dan trek je de scheiplank er weer uit en het in de meelpijp verzamelde meel stort dan in de nieuwe zak.

7. Wat is juist: 1) de molen draait sneller dus moet ik lichten 2) de molen draait sneller dus moet ik bijhouden?

2 is juist. Als het graan door oplopende snelheid van de molen te snel tussen de stenen door schiet is het meel te grof. De stenen moeten dan wat bij elkaar worden gebracht (bijhouden). Als het graan te fijn wordt (en het meel te warm, je kunt het voelen) moet je de stenen uit elkaar halen en dus lichten. Je licht de looper wat op via de ligstok, die de pasbalk (vonderbalk) dan wat naar boven doet bewegen, waardoor de bolspil ook naar boven wordt gedrukt, zodat de rijen naar boven wordt gedrukt en dus de looper naar boven wordt gedrukt. Merk op dat ook het klauwrijzer en de steenspil meeschuiven en dat het daarom zo is dat we een rondsel gebruiken voor de aandrijving.

8. Wat is groter: een wolfje of een dertiender?

Een dertiender (omtrek 110 centimeter). Wolfjes zijn *per definitie* kleiner dan een dertiender.

9. Kerven en uitslagen – wat is van steen gemaakt: de kerf of de uitslag?

De kerf is van steen gemaakt, de uitslag is van lucht gemaakt.

10. Het luiwerk in Bourtange wijkt af van wat te doen gebruikelijk is bij standerdmolens. Wie weet hoe dat zit in Bourtange?

Het luiwerk in Bourtange wordt aangedreven door een varkenswieltje wat in een aantal uitsparingen in de bovenas valt. Je trekt het dus 'uit het werk' en het ligt normaliter 'in het werk' door de zwaartekracht. Dat is bij de meeste andere standerds andersom, daar trek je het varkenswiel in de kammen van het bovenwiel en valt het dus door de zwaartekracht uit het werk.

11. Kun je met een kammenluiwerk ook afschieten?

Met een kammenluiwerk kun je niet afschieten. Afschieten is het gecontroleerd laten vallen van een volle zak meel. Als je je luiwerk daarvoor gebruikt moet dat een sleepluiwerk zijn. Met een sleepluiwerk gaat dat, met een kammenluiwerk is het ofwel dood neervallen (uit het werk) ofwel stilstaan (in het werk) – en het kost je kammen...